

EGY HÚRON PENDÜLÜNK?

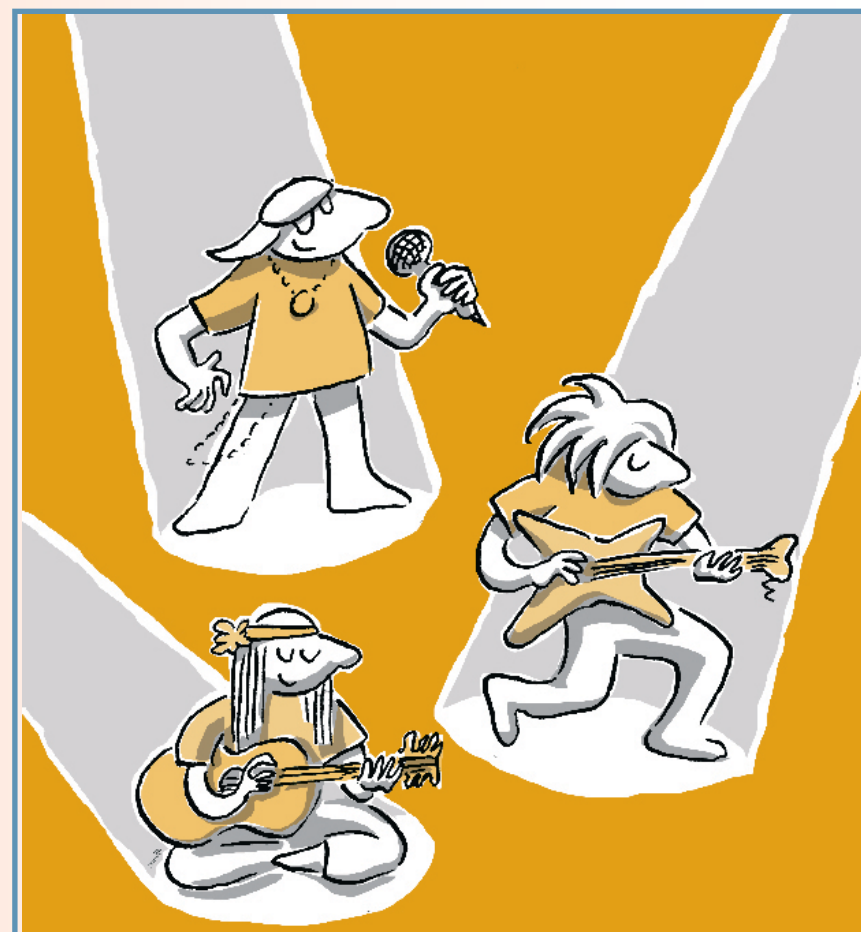
SZKC207_07

ZENE, DIVAT?
IFJÚSÁGI
SZUBKULTÚRÁK

A modul szerzői: Marsi Mónika
Págyor Henriette
Farkas Magdolna

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIA

7. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	Tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a. Találj valakit!					
	A tanár előzetes felkérése alapján a tanulók hozzák kedvenc együtteseik fotóját, albumát, trikót, sapkát stb., majd ezeket kezükben fogva elindulnak „társakat” keresni, és 5 fős csoportokat alkotnak. 10 perc	Együttműködés			P1 A Találj valakit –játék leírása
I/b. A csapat					
	Az így kialakult csapatok kirakják a „kincseiket,” és arról beszélgetnek, hogy kinek melyik tárgy, fotó, zene stb. miért fontos. 10 perc	Aktív figyelem, önreflexió, türelem	Csoportmunka maximum 5 fős csoportokban: vita választott moderátorral		
I/c. A csapatplakát					
	A csapatok tagjai egy csomagolópapír nagyságú plakátot terveznek, amin bemutatják az általuk bemutatott (nem feltétlenül a legjobban kedveltet) irányzatot. 35 perc	Együttműködés, lényeg-látás, vizuális megjelenítés	Csoportmunka maximum 5 fős csoportokban idő-, és feladatfigyelővel	Csomagolópapír, filctollak, ragasztó, fotók, újságkivágások, szövegrészletek stb.	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	Tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I/d. Plakátkiállítás					
	A csapatok a plakátokat a falra/asztalra/földre téve egymás után bemutatják a plakátjaikat, és a rajtuk megjelenített együttest, stílust, irányzatot. Minden csapatnak három kérdést tehet fel a többi csapat. 35 perc	Verbális önkifejezés, egymás meghallgatása és elfogadása	Kooperatív tanulás: kiállítás		
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a. Szövegfeldolgozás					
A	Az előzetesen kiadott és kitöltött kérdőívek feldolgozása, megvitatása, következtetések levonása. 35 perc	Lényeglátás, rendszerezés, következtetés		D1 Kérdőív	P2 Kérdőív
B	A mellékletben található szöveg feldolgozása. 35 perc	Szövegértés, lényegkiemelés	Szakértői mozaik	D2 Wikipédia	P3 Wikipédia szöveg
C	Beszámoló a plakátokon megjelenő stílusirányzatokról végzett önálló kutatómunka eredményéről. 35 perc	Önálló kutatómunka			
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA ÉS ÉRTÉKELÉS					
	A tanulók nagy körben vagy párokban megbeszélik, hogy mit kaptak ettől a foglalkozástól. 10 perc			D3 Értékelési szempontok	P4 Értékelési szempontok

A MODUL MELLÉKLETEI

Tanári segédletek

P1 Találj valakit!

P2 Kérdőív

P3 Wikipédia szöveg

P4 Értékelési szempontok

Tanulói segédletek

D1 Kérdőív

D2 Wikipédia szöveg

D3 Értékelési szempontok

TANÁRI SEGÉDLETEK

P1 Találj valakit!

Tevékenységleírás

A tanulók előzetes kérés alapján behozzák a kedvenc együttesük fotóját, pólját, plakátját, vagy a róluk szóló képkivágást.

Mindenki kiteszi a padjára a sajátját, majd elindul vele, és elkezd körbejárni az osztályban.

Elindul egy börze vagy piacszerű folyamat, amikor rácsodálkoznak egymás dolgaira, kérdeznek, beszélgetnek.

Adott ponton, amikor a tanár úgy érzi, hogy eleget beszélgettek, arra kéri a tanulókat, hogy a zenei stílus preferenciáik alapján alkossanak maximum 5 fős csoportokat.

P2 Kérdőív

Tanári útmutató

Ha nincs mód a kérdőívek másolására, akkor úgy is meg lehet oldani, hogy a tanulók szóban teszik fel a kérdéseket, és lejegyzik a válaszokat. Egy kérdőív kitöltése maximum 6 perc.

Csoportonként érdemes legalább 10-15 kérdőívet kitölteni, hogy legyen összehasonlítási alap.

Az alábbi kérdőívvel néhány információt gyűjthetsz ismerőseid a zenei irányzatokról. Kérd meg ismerőseidet, hogy töltsék ki!

Kérdőív a zenei ízléssel kapcsolatban

Kérlek, válaszolj őszintén a kérdésekre!

1. Sorolj fel legalább 3 olyan zenei irányzatot, amelyet ismersz!

.....
 .....
 .....
 .....

2. Nevez meg 3 előadót, akiket rendszeresen illetve szívesen hallgatsz!

.....
 .....
 .....
 .....

3. Milyen körülmények között hallgatsz szívesen zenét?

.....
 .....
 .....
 .....

4. Szerinted jó-e az iskolai szünetekben központilag zenét szolgáltatni az iskolarádióon keresztül? Indokold véleményed!

.....
 .....
 .....
 .....

5. Kerültél-e már konfliktusba valakivel zenei ízlésed miatt? Ha igen, hogyan oldottad meg?

.....
 .....
 .....
 .....

Köszönöm az együttműködésedet!

P3 Wikipédia

A Wikipédiából, a szabad lexikonból
 (www.wikipedia.hu)

Új hullám (zene)

Ebben a cikkben elsősorban a *zenei new wave*-mozgalommal foglalkozunk, a *new wave* illetve *újhullám* kifejezés többi értelmezéséről lásd a [new wave egyértelműsítő lapot](#).

A **new wave** vagy **újhullám** kifejezés a huszadik század második felének egyik, a nyugati civilizáción belül meghatározó művészeti irányzatát jelöli, mely az összes művészeti ágazatra ([irodalom](#),

[képzőművészet](#), [filmművészet](#), [zene](#)) rányomta a bélyegét, sőt divatot teremtett.

Mint zenei irányzat, először tömegkultúra-ellenesség jellemezte, és minden dolog, ami velejár (a zenében, az öltözködésben és képzőművészetben például polgárpukkasztás, kacérkodás a régebbi „forradalmi” művészeti irányzatokkal, (mint például [dadaizmus](#), illetve az újabbakkal) később viszont a tömegkultúra elsődleges irányzatává változott. Jelszavai az „újítás”, „újraértelmezés” voltak (amint erre neve is utal).

Kialakulása

A zenei *new wave* mozgalom (ma már mondhatjuk) a modern [popzenén](#) belül alakult ki, noha kezdetben kifejezetten ennek újraértelmezésére, lerombolására törekedett. A zenei életben a hetvenes évek végén, a nyolcvanas évek első felében volt meghatározó. A [rock and roll](#) zene radikális és „minden tagadó” irányzata, a [punk](#) mozgalom folytatásaként kelt életre, kezdetben [poszt-punknak](#) nevezték, ez utóbbi kifejezésen ma a *new wave* irányzat korai szakaszát értjük.

Az újhullám képviselői nemcsak nyitottak voltak minden művészi és technikai újításra, hanem, mondhatni, magának a művészi és technikai újításnak a fogalmát is bálványozták. Ennek eredményeképp a *new wave* hamar rendkívül sokszínű lett, rendkívül sokféle régebbi és újabb kulturális hatást fogadott magába, és (ennek eredményeképp) több alirányzatra bomlott, illetve egyes képviselői nem is sorolhatóak semmiféle tipikus alcsoportba.

Az említett bomlás első példája az irányzat közérthetőbbé és tömegszerűvé válásának folyamata. Kezdetben rugalmasságuk miatt csak a független kiadók merték szerződtetni az újvonalas csapatokat, később azonban a multinacionális lemezcégek is meglátták benne a fantáziát – és a pénzcsinálási lehetőséget. Így a kezdetben tömegkultúra-ellenes new wave egyre jobban a tömegkultúra meg-

határozó eleme lett. A posztpunk képviselte művészi(kedő?), apopuláris, nehezen érthető tartalmakat a kifejlődő új *new wave*-irányzatok populárisabbá és közérthetőbbé változtatták (mások szerint az irányzat ezeknek hatására kiüresedett, kommercializálódott). E folyamattal párhuzamosan a modern pop-rockzene ekkor kezdődő iparszerűvé válása figyelhető meg, meghatározóvá válnak a tömegízlést kiszolgáló, a zenét pusztán üzletnek tekintő mamutkiadók és kereskedelmi tévék, rádiók (a „Media Gaga”-k). Rendkívül fontos, hogy erre az időszakra tehető, a hetvenes évek végétől kezdve, a [szintetizátorok](#) és egyéb elektronikus (zenei) eszközök széles körben való elterjedése (a *new wave*-előadók legfontosabb alapeszköze a szintetizátor lett), melyeken rengeteget kísérleteztek.

Fontosabb előadók és irányzatok

A *new wave* úttörői között olyan neveket említhetünk, mint [David Bowie](#), [Elvis Costello](#), a [The Pretenders](#), a [The Police](#) vagy a [Roxy Music](#). A *new wave* mozgalom kiteljesedése és népszerűvé válása a [szinti-pop](#) (*synth pop*) irányzatnak köszönhető, melynek legismertebb képviselői (például) a [Kraftwerk](#) és a [Depeche Mode](#).

A nagy nevek mellett számos olyan előadó is formálta a *new wave* hangzást, akik csak egy-egy sláger erejéig lettek híresek. A nyolcvanas évek első felében azonban szinte minden olyan rock vagy popcsapat a *new wave*-hez tartozott, akik szintetizátorokat használtak, így a [The Human League](#) és a [Duran Duran](#) is.

Az irányzat elterjedése nagymértékben köszönhető az ekkoriban indult MTV zenecsatornának, melyen [1982](#) és [1983](#) között a zenészek egy teljesen új generációja kapott minden addiginél nagyobb tömegek előtti szereplési lehetőséget. Ilyen előadók [Adam Ant](#), a [Culture Club](#), a [Spandau Ballet](#) vagy az [A Flock of Seagulls](#).

A mozgalom a kilencvenes évek elejére elhalt, elsősorban a gitárorientált zenekarok ([hard rock](#), [heavy metal](#)), illetve (később) az

afro-amerikainak tekinthető tánczenei stílusok ([hip-hop](#)) és a *new wave* ötvöződéséből kialakult modern tánczene ([techno](#)) térhódítása miatt. Ennek ellenére mind a mai napig érezhető a hatása, hiszen számos kilencvenes évekbeli rockbanda merített a *new wave*-ből ([Pink Floyd](#), de még maga a [Queen](#), sőt a keményrock-er [Faith No More](#) (!) is). Sőt, napjainkban egyfajta *new wave* reneszánsz figyelhető meg, az olyan zenekaroknak köszönhetően, mint a [Scissor Sisters](#) vagy a [Franz Ferdinand](#).

Külön szólnunk kell a *new wave* és a *rockzene* viszonyáról. Noha a *new wave* legtipikusabb képviselője a szinti-popzene, ami semmiképp sem nevezhető rockzenének (lévén a gitár „megtagadásán” alapul), sok lemezkiadó, -bolt, zenekritikus és lexikon a *new wave* irányzatot a rockzene alirányzataként tartják számon. Ennek magyarázata, hogy tömegkultúrává válása és ily módon, ha szabad mondani, kompromittálódása után sok *new wave*-előadó – itt első sorban említhetjük a [Depeche Mode](#)-ot – újra a rockzene felé fordult. Egyes rendkívül cinikus vélemények szerint ennek az oka egyszerűen az, hogy a kilencvenes évek egyértelműen a rockzene időszaka volt, és ennek eredményeképp a *new wave*-es pénztárcák egyszerűen kezdtek kiürülni, tehát valamiképp ezt kompenzálni kellett. Mindenesetre kialakult a *new wave* mint a rockzene egyik alirányzata, amely napjainkban ha nem is az élvonalban, mindenesetre kizoríthatatlanul jelen van, s általában nehéz megmondani, hogy adott esetben egy rockosított popegyüttest vagy egy *wave*-esített rockegyüttest hallunk („*new wave-rock*” előadónak nevezhetjük például az ausztrál [INXS](#) vagy az újabbak közül az [Icehouse](#) rockzenekart). Ez az irányzat nem él annyira kemény vagy egysíkú zenei megoldásokkal, mint a keményrock képviselői, mondanivalójában és hangulatában azonban sokszor ugyanolyan súlyos és sötét tud lenni. Magyarországon a *new wave* irányzaton belül leginkább ez az irányzat volt uralkodó.

A „mindent megújító” *new wave* saját magát a rockzene segítségével lehet képes megújítani. Egy másik, legújabb formájának – legaláb-

bis hangzásvilágában és a technika bálványozásában – tekinthető az [elektronika](#) nevű elektronikus zenei irányzat, amely inkább a tánczenéből, mint a rockzenéből alakult ki, noha legjelentősebb képviselői ([Apollo 440](#), [Chemical Brothers](#), [Massive Attack](#), [Prodigy](#), hogy csak néhányat említsünk) épp a tánczene és a rockzene ötvözésével tették népszerűvé.

Az is fontos, hogy ne keverjük össze a zenei *new wave* és a zenei [new age](#) irányzatokat. Noha elvileg a *new age* több okból is, például egyszerűen mint egy újításra törekvő irányzat, besorolható lenne a *new wave*-be, sok nagyon alapvető (habár nem konfliktusszerű) különbség vagy hangsúlyeltolódás van. Például míg a *new wave* urbánusnak, technicistának, és – eredeti formájában – „értékrombolónak” tekinthető, addig a *new age* kifejezetten értékelvű (noha sokféle érték képviselőjének tekinti magát, és ezek együttélését hirdeti), és inkább a (minél ősbibb és szilárdabb) hagyományokhoz való visszatérés, mint ezek megkérdőjelezése jellemzi.

Megjegyezzük, hogy a *new wave* egyértelműen a nagy-britanniai zene „világhódításaként” értelmezhető. A legfontosabb előadók mind britek, de a többi is angolszász.

Magyar zenei újhullám

[Magyarországon](#) az akkor uralkodó politikai viszonyok miatt a *new wave* mozgalom sajátos formája alakult ki. Míg külföldön a punk és *new wave* egyértelműen baloldali irányzat, itthon, különösen az underground zenekarokat tekintve, a baloldali diktatúrával szembeni ellenállás jellemezte. A legnépszerűbb újhullámos zenekar egyértelműen a [KFT](#), illetve a [V/MotoRock](#) volt, míg számos más banda, mint az [URH](#) vagy a [Balaton](#) inkább megmaradt az underground szintjén. A *new wave* hatása komoly rockzenekarok hangzásvilágában is megfigyelhető ([Prognózis](#)). A szinti-pop irányzat legjelentősebb (egyetlen hosszú életűnek bizonyuló) képviselője hazánkban a [Bonanza Banzai](#) nevű együttes (de mára már ők is

feloszlottak). Egykori énekese, szövegírója és vezetője, [Kovács Ákos](#) nem a szinti-pop, hanem a *new wave-rock* műfaj nemzetközileg elismert képviselője.

P4 Szempontok az értékeléshez

A foglalkozás végén nagy körben vagy párosával lehet értékelni, amikor a táblára felírt mondatkezdemények közül választhat mindenki egyet és befejezheti az adott mondatot:

- A következő új információkat kaptam: ...
- Új oldaláról ismertem meg...
- Tetszik...
- Most már jobban értem...
- Sajnálom, hogy eddig nem...
- Sajnálom, hogy...